

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет

«Дніпровська політехніка»

Кафедра маркетингу

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри
Касян С.Я. _____
«__»__2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Журналістський фах: Інтернет-журналістика»

Галузь знань 06 Журналістика
Спеціальність 061 Журналістика
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Ступінь бакалавр
Статус обов'язкова
Загальний обсяг 5 кредитів ЄКТС (150 годин)
Форма підсумкового контролю
диференційований залік
Термін викладання 3-й семестр (1,2 чверті)
(повний термін навчання)

Мова викладання українська

Викладачі: проф. Бутиріна Марія Валеріївна

продовжено: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.

(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2023

Робоча програма навчальної дисципліни «**Журналістський фах: Інтернет-журналістика**» для бакалаврів спеціальності 061 «Журналістика» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. маркетингу – Д.: НТУ «ДП», 2023. – 12 с.

Розробник – проф. Бутиріна М.В.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Робоча програма буде корисною для формування змісту підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників кафедр університету.

Погоджено рішенням методичної комісії спеціальності 061 «Журналістика» (протокол № 15 від 26.06.2023р.).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	7
6.1 Шкали.....	8
6.2 Засоби та процедури	8
6.3 Критерії.....	9
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	11
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – формування у студентів компетентностей в сфері мультимедіа, що передбачає вміння застосувати відповідні технології для подання інформації у різних сферах життєдіяльності суспільства.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з визначеними загальними компетентностями, в результаті вивчення навчальної дисципліни «Мультимедійні комунікації», що є вибірковою дисципліною, яка спрямована на розвиток Soft Skills, студенти мають досягнути таких дисциплінарних результатів навчання:

Шифр ДРН	Програмні результати навчання, зміст
ДРН1	Застосовувати методи пошуку, систематизації, збереження інформації для різних типів контенту у мультимедійному середовищі
ДРН2	Вміти аналізувати конвергентні медіаповідомлення
ДРН3	Здобути практичні навички обробки й створення мультимедійного контенту
ДРН4	Розуміти роль мультимедійної журналістики в глобалізованому суспільстві, відповідальності журналіста, знати журналістські стандарти

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Відсутні.

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, годин	Розподіл за формами навчання, години					
		Денна		Вечірня		Заочна	
		Аудиторні заняття	Самостійна робота	Аудиторні заняття	Самостійна робота	Аудиторні заняття	Самостійна робота
Лекційні	60	20		-	-	-	-
Практичні	58	18		-	-	-	-
Контрольні заходи	2	2	-	-	-	-	-
Разом	120	40	80	-	-	-	-

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ПРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	Лекції	22
ДРН4	<ul style="list-style-type: none">Вступ. Мультимедіа в суспільних комунікаціях. Крос-медіа. Характеристики цифрового середовища. Поняття «конвергенції». Розвиток ідеї мультимедіа. Вікі-журналістика. Лінк-журналістика. Застосування великих даних. Вплив мультимедіа на суспільство. Партисипативні практики. «Post-truth» як продукт медіатизованої політики.	2
ДРН3	<ul style="list-style-type: none">Інфографіка як засіб комунікації. Основні варіанти застосування візуалізації	2

	даних. Використання знаків і символів. Креолізований текст. Хмаринка тегів. Діаграма Венна – Ейлера. Матриці. Карти. Комікси.	
ДРН1	<ul style="list-style-type: none"> • Журналістика даних. Посилення ролі використання цифрових даних у виробництві та розповсюдженні інформації в епоху цифрових технологій. Діапазон тем. Фільтрація потоку даних. Концепція відкритих даних (Open Data). Data.gov (США). «Національний портал відкритих даних», Data.gov.ua. Відкриті реєстри. WikiLeaks. OCCRP Data. Фактчек.	2
ДРН2 ДРН4	<ul style="list-style-type: none"> • Мультимедійні жанри Поняття конвергенції інформації. Синтетичні жанри. Семіотика мультимедійних жанрів. Специфіка сприйняття мультимедійного тексту. Медійні платформи, які забезпечують синергію впливу.	2
ДРН3	<ul style="list-style-type: none"> • Лонгрид як мультимедійний формат. Передумови до виникнення лонGRIDів. Поняття креолізованого тексту. Автосемантичні відношення у креолізованому тексті. Континуальні елементи. Паралакс-ефект. «Snowfall». Типологія лонGRIDів. Реконструктори. Інтерактивні проєкти. Ігровий інтерактивний лонGRID. “Мультимедійна коробочка”. Інфографічний лонGRID. Комунікаційна ефективність лонGRIDів. Технологічні умови створення лонGRIDу.	4
ДРН3	<ul style="list-style-type: none"> • Мультимедійний сторітелінг. Наративізація як тенденція в медіапросторі. Наративний виклад інформації. Новина як антиісторія. Пряма піраміда і обернена піраміда. Передісторія принципу оберненої піраміди. Структура новини. Типи сторітелінгу. Вимоги до мультимедійної історії. Піраміда Густава Фрейтага. Мономіф	4
ПР 10 ПР 18	<ul style="list-style-type: none"> • Застосування соцмереж у мультимедійних комунікаціях Медійний порядок денний. Теорія брамника. Гейткіпінг у соцмережах. Ком'юніті ЗМІ у соцмережах. Фактчек як медіатренд. Twitter як інструмент оперативного інформування. Рекомендації щодо взаємодії ЗМІ і соціальних медіа. Використання соціальної мережі Facebook в журналістській діяльності.	2
ДРН2 ДРН4	<ul style="list-style-type: none"> • Тренди і конструкти постжурналістики. Негативні явища цифрової доби: фейки, ботоферми, інформаційні бульбашки. Розмиття професійних кордонів у комунікаційній діяльності. “Піарналістика”. Просьюмеристські «прошарки» у комунікаційній системі медіа. Гіперлокальні медіа. Блогінг. Епоха тотального самовираження. Проблеми залучення непрофесійних текстів до журналістського дискурсу. Медіатизація соціальних інституцій. Імерсивність та партисипативність комунікацій.	2
Контрольні заходи		4

	Практичні заняття	22
ДРН4 ДРН2	Підготовка презентації відповідно до теми лекції	2
ДРН3	Виконання творчого завдання: написання історій	2
ДРН3	Розробка інфографіки за заданою темою.	2
ДРН2	Аналіз мультимедійних історій.	4
ДРН3	Робота з Big Data: пропозиція ідей використання великих даних	4
ДРН2	Аналіз лонгридів європейських провідних видань.	4
Контрольні заходи		4
Разом		52

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації.

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури

лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час контрольних заходів	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів;
практичні	захист практичних завдань	виконання завдань під час практичних занять		виконання ККР за бажанням студента
	захист самостійних завдань контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час самостійної роботи виконання завдання під час контрольних заходів		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком дескрипторам, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час заліку має право виконувати контрольну роботу, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань контрольної роботи повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів контрольної роботи має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання контрольної роботи визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання контрольної роботи може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожного дескриптора НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для магістерського рівня вищої освіти (подано нижче).

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
Знання		
– спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: – спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; – критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	95-100
	Відповідь містить не грубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
Рівень знань незадовільний	<60	
Уміння/навички		
– спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур; – здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах; – здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням	Відповідь характеризує уміння: – виявляти проблеми; – формулювати гіпотези; – розв'язувати проблеми; – оновлювати знання; – інтегрувати знання; – провадити інноваційну діяльність; – провадити наукову діяльність	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати	60-64

аспектів соціальної та етичної відповідальності	знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	
	Рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
– зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: – правильна; – чиста; – ясна; – точна; – логічна; – виразна; – лаконічна. Комунікаційна стратегія: – послідовний і несуперечливий розвиток думки; – наявність логічних власних суджень; – доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; – правильна структура відповіді (доповіді); – правильність відповідей на запитання; – доречна техніка відповідей на запитання; – здатність робити висновки та формулювати пропозиції; – використання іноземних мов у професійній діяльності	95-100
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
Відповідальність і автономія		
– управління робочими або навчальними процесами, які є складними,	Відмінне володіння компетенціями: – використання принципів та методів організації діяльності команди; – ефективний розподіл повноважень в структурі команди; – підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за	95-100

непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів; – відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів; – здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії	взаємовідносини); – стресовитривалість; – саморегуляція; – трудова активність в екстремальних ситуаціях; – високий рівень особистого ставлення до справи; – володіння всіма видами навчальної діяльності; – належний рівень фундаментальних знань; – належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок	
	Упевнене володіння компетенціями відповідальності і автономії з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано дві вимоги)	85-90
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано п'ять вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано шість вимог)	65-69
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (рівень фрагментарний)	60-64
Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60	

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

На навчальних заняттях студенти повинні мати: гаджети з можливістю підключення до Інтернету; перевірений доступ до застосунків Microsoft Office: Teams, Moodle; Zoom; інстальований на ПК та /або мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point); активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Office365. При виконанні практичних та самостійних завдань студенти використовують графічний редактор Canva, відеоредактор Capcut.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

- Бутиріна М.В. Медіафейки: замах на дійсність в епоху постправди. Актуальні тренди сучасного комунікативного простору : колективна монографія / за заг. ред. В.Д. Демченка. Дніпро : ГРАНІ, 2020. С. 13–25.
- Бутиріна М.В. Даркнет: метафоричні та фактологічні наративи електронного фронтиру. Медіанаративи: колективна монографія. Дніпро: Ліра, 2022. С. 102-114.
- Гол Д. Онлайндова журналістика / пер. з англ. К. Булкіна. Київ : К.І.С., 2005. 344 с.
- Женченко М. Цифрові трансформації видавничої галузі. К., 2018. 436 с
- Журналістика даних : посібник. Громадянська журналістика даних. URL : <http://texty.org.ua/pg/chapter/newsmaker/read/40161/41883>.
- Кросмедіа: контент, технології, перспективи : колективна моногр. / за заг. ред. д. н. із соц. ком. В. Е. Шевченко; Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. К. : Кафедра

мультимедійних технологій і медіадизайну Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2017.

- Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації: Пер. с англ. О. Возна, Г. Сташків. – Львів: Літопис, 2010. – 538 с.
- Мережева журналістика: спеціалізовані курси : навч. посіб. / Н. Габор та ін. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 136.
- Підручник з крос-медіа / Іоанна Нарчіса Крецу, Міхаїл Гузун, Любов Василик. Бонн : Schiller Publishing House, 2015. 144 с.
- Рауе П.-Й., Шнайдер В. Новий посібник з журналістики та онлайнжурналістики / пер. з нім. В. Климченко ; за загал. ред. В. Іванова. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2014. 358 с.
- Рус-Моль Ш. Журналістика : посібник / пер. з нім. В. Климченко; наук. ред. В. Іванов. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2013. 343 с.
- Самуляк О. Медіаконвергенція та форми її реалізації. Теле- та радіожурналістика : [зб. наук. праць]. 2014. Вип. 13. С. 303-308.
- Соціальні мережі як інструмент взаємовпливу влади та громадянського суспільства : монографія / О. С. Онищенко, В. М. Горовий, В. І. Попик та ін. Київ : НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2014. 260 с.

Допоміжні

- Василик Л.Є. Конвергенція та крос-медійність: дискурс термінологічної парадигми // Вісник Національного університету Львівська політехніка. Серія: Журналістські науки. 2017. Львів: Вид-во Львів. політехніки. № 1. С. 11-17
- Кросбі В. Що таке нові медіа? [Електронний ресурс] / В. Кросбі. – Режим доступу: http://rebuildingmedia.corante.com/archives/2006/04/27/what_is_new_media.php.
- Женченко М. Поняття мультимедіа, крос-медіа, трансмедіа у науковому дискурсі цифрової доби. Наукові записки Інституту журналістики, 2013. Том 4. Номер 67. С. 113-120
- Захарченко А. П. Інтернет-медіа: інтерактивний навчальний посібник для курсу «Підтримка сайту». Тернопіль : Крок, 2014. 198 с.
- Нестеренко О. А. Технологія створення сторителінгу / О. А. Нестеренко // Перспективні напрямки дослідження українського медійного контенту: фундаментальні та прикладні аспекти; матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конференції ; наук. ред. В. Різун; упоряд. Т. Скотникова, А. Волубуєва. – Київ : Ін-т журналістики, 2016. – С. 46–51.
- Онищенко О. Соціальні мережі як інструмент взаємовпливу влади та громадянського суспільства / [О. Онищенко, В. Горовий, В. Попик та ін.] ;

НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2014. – 260 с.

- Патрікеєва Н. Гра в довгу: який лонгрід потрібен читачу [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://redactor.in.ua/ru/analytics/7998.Gra_v_dovgu_yakiy_longrid_potriben_c_hitac
- Чабаненко М. Інтернет-ЗМІ як складова частина системи засобів масової інформації України : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2011. 183 с.